

Zelfevaluatie-instrument Kwaliteitsborging Schoolexaminering

Het zelfevaluatie-instrument Kwaliteitsborging Schoolexaminering is bedoeld voor schoolleiders en bestuurders van scholen voor voortgezet onderwijs. De zelfevaluatie kan worden gebruikt om na te gaan of de processen rondom de schoolexamens zijn ingericht volgens wet- en regelgeving en of de procedures correct verlopen. Daarmee is het hoofddoel het borgen van de processen rondom examinering. In deze zelfevaluatie ligt de focus op het schooexamen (als onderdeel van het eindexamen), maar dat laat onverlet dat borging van procedures in veel gevallen ook direct van toepassing is op het centraal examen.

Ten behoeve van inhoud en proces m.b.t. schooexamens zijn in ons land diverse instrumenten beschikbaar:

- Op vakniveau zijn via SLO handreikingen beschikbaar. Deze zijn bedoeld voor docenten/ examinatoren en beschikbaar via de website <http://handreikingschooexamen.slo.nl/>
- Op uitvoeringsniveau biedt de VO-raad de checklists schooexamens. Deze zijn bedoeld voor examensecretarissen en directeuren (noot: de wetgever spreekt van directeur, niet van schoolleider) om na te gaan of de processen in detail goed zijn ingericht en goed worden uitgevoerd. Deze zijn beschikbaar via de [website van de VO-raad](#).
- De [handreiking Kwaliteit schooexaminering voor bestuurders](#) gaat in op de verantwoordelijkheid van de bestuurder als onderdeel van het bevoegd gezag. Deze komt in de week van 29 juni 2020 beschikbaar.
- Op uitvoeringsniveau biedt CvTE een uitputtend overzicht van informatie betreffende regelgeving en uitvoeringsvraagstukken. In dit document is een pagina met links opgenomen.
- Ten slotte is dit zelfevaluatie-instrument beschikbaar, voor directeuren en bestuurders, om na te gaan of de verantwoordelijkheden juist zijn belegd en juist worden gehanteerd.

Verantwoordelijkheden

In de regelgeving worden verantwoordelijkheden met betrekking tot het eindexamen op verschillende plekken belegd. Hierna volgt eerst een globale omschrijving van de verantwoordelijkheden. In bijlage A vindt u een gedetailleerde omschrijving. Ter voorkoming van misverstanden: de regelgeving spreekt van het eindexamen. Het eindexamen bestaat uit het schooexamen en het centraal examen. In deze zelfevaluatie ligt de focus op het schooexamen (als onderdeel van het eindexamen), maar dat laat onverlet dat borging van procedures in veel gevallen ook direct van toepassing is op het centraal examen.

Het *bevoegd gezag* is verantwoordelijk voor toelating van leerlingen tot het eindexamen, voor het programma-aanbod (vakken), het vaststellen van het eindexamenreglement en van het programma van toetsing en afsluiting en is eindverantwoordelijk voor de afname van de examens.

De *directeur* is de eerstverantwoordelijke voor de uitvoering van de examens. De directeur heeft in het Eindexamenbesluit een groot aantal taken toegewezen gekregen. Ook al belegt de directeur deze t.b.v. de praktische uitvoering elders, de verantwoordelijkheid blijft nadrukkelijk bij de directeur liggen. Dat geldt helemaal voor het nemen van maatregelen bij onregelmatigheden.

De *examensecretaris* is een belangrijke spil in de organisatie op school van schoolexamen en centraal examen. De examensecretaris wordt aangewezen door de directeur. In de regelgeving worden weinig taken aan de examensecretaris toegeschreven, maar in de praktijk liggen veel uitvoeringstaken bij deze functionaris. Bij die taken wordt uitgegaan van het vier-ogen-principe.

Het zelfevaluatie-instrument

Het instrument hierna is bedoeld voor bestuurders, schoolleiders en examensecretarissen. Het is ingericht in de vorm van een lijst uitspraken, waarbij het aan de gebruiker vraagt of het item op de instelling aanwezig is, waar dat uit blijkt en of er verbeteringsacties nodig zijn.

Opbouw

Het zelfevaluatie-instrument bestaat uit 5 delen:

- Het instrument zelf;
- Bijlage A Verantwoordelijkheden en taken;
- Bijlage B De bronnen
- Bijlage C Ondersteunende instrumenten
- Bijlage D Links naar relevante en geordende informatie onder de titel Informatie die via CvTE beschikbaar is.

Nieuw in dit zelfevaluatie-instrument/aanpassingen t.o.v. de vorige versie

In dit zelfevaluatie-instrument, editie 2020-2021, zijn de volgende zaken aangepast of toegevoegd t.o.v. de vorige versie:

- De examencommissie is toegevoegd (nr 6, 7 en 28);
- Het waarborgen van expertise rondom examinering is toegevoegd (nr 11);
- Afstandstoetsing is expliciet benoemd (nr 23);
- Examenisen voor overstappers van schoolsoort zijn expliciet benoemd (nr 39);
- De nummering is vanwege de introductie van bovenstaande items aangepast vanaf nummer 5.

Zelfevaluatie-instrument examinering		Aanwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
Visie en verantwoordelijkheden				
1	Er is een schoolbreed gedragen visie op onderwijs en de plaats van toetsing en examinering daarin.			
2	De betekenis van de onderwijsvisie voor de schoolexamens is uitgewerkt en vastgelegd in een toetsbeleid.			
3	Vakgroepen nemen de visie op schoolexamens als uitgangspunt bij het samenstellen van het PTA en de individuele toetsen.			
4	De directeur heeft een van de personeelsleden aangewezen als secretaris van het eindexamen.			
5	De taken en verantwoordelijkheden van de examensecretaris zijn helder beschreven en afgestemd met de taken en verantwoordelijkheden van de directeur.			
6	Het bevoegd gezag heeft een examencommissie ingesteld. Tenminste één lid van de commissie is als docent verbonden aan de schoolsoort of groep van schoolsoorten. De samenstelling van de examencommissie is zo dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie voldoende wordt geborgd.			

Zelfevaluatie-instrument examinering		Anwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
7	De taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie zijn helder beschreven en afgestemd met de taken en verantwoordelijkheden van het bevoegd gezag, de directeur, de examensecretaris en de commissie van beroep.			
8	De directeur ziet erop toe dat de examensecretaris kan beschikken over relevante informatie via CvTE en eventueel de beroepsgroep Plexs.			
9	De directeur ziet erop toe dat de examinatoren kunnen beschikken over relevante informatie via SLO.			
10	De directeur ziet erop toe dat de checklists schoolexamens van de VO-raad gebruikt kunnen worden door de examensecretaris.			
11	De directeur ziet erop toe dat er expertise op het terrein van examinering voldoende aanwezig is en onderhouden wordt, bij de schoolleider, examensecretaris en onder docenten.			
Regels en procedures				
12	De school heeft een examenreglement. Het examenreglement is vastgesteld door het bevoegd gezag en ter instemming voorgelegd aan de MR.			

Zelfevaluatie-instrument examinering		Anwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
13	De school heeft een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Het PTA is vastgesteld door het bevoegd gezag en ter instemming voorgelegd aan de MR.			
14	De inhoud van het examenreglement voldoet aan de wet (WVO) en het Eindexamenbesluit VO. ¹			
15	De inhoud van het programma van toetsing biedt ten minste de informatie die is vereist op grond van het Eindexamenbesluit VO. ²			
16	De schoolbrede afspraken rondom schoolexamens (toetsbeleid) zijn opgenomen in het examenreglement.			
17	Vakgroepen hebben de visie van de school (toetsbeleid) en het examenreglement vertaald in het PTA en hebben daarbij rekening gehouden met het afsluitend karakter van het schoolexamen.			
18	Docenten werken samen bij het opstellen van schoolexamentoetsen.			
19	De beoordelingscriteria van de schoolexamens worden in overleg met (vak)collega's vastgesteld.			

¹ Zie voor een uitwerking in detail de [Checklist Schoolexaminering 1 Examenreglement](#)

² Zie voor een uitwerking in detail de [Checklist Schoolexaminering 2 Programma van toetsing en afsluiting](#)

Zelfevaluatie-instrument examinering		Anwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
20	De directeur ziet erop toe dat het examenreglement wordt toegepast bij de uitvoering van de schoolexamens.			
21	De directeur ziet erop toe dat bij alle afwijkingen van de standaardprocedure het vier-ogen-principe wordt gehanteerd. Dat is met nadruk het geval bij onregelmatigheden.			
22	<p>Handelen bij onregelmatigheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De secretaris van het eindexamen meldt onregelmatigheden altijd aan de directeur, zodat deze in zijn verantwoordelijkheid kan handelen³; - De directeur neemt eventueel een van de maatregelen volgens het Eindexamenbesluit, opgenomen in het examenreglement, na de kandidaat gehoord te hebben; - De directeur meldt een beslissing aan de betrokkene en aan de inspectie onder vermelding van de bezwaar- en beroepsprocedure. 			

³ Onder onregelmatigheden valt overigens ook te laat komen, te laat inleveren, afwezigheid zonder geldige reden bij toetsen en andere opdrachten in het kader van het schoolexamen.

Zelfevaluatie-instrument examinering		Anwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
Kwaliteit van PTA en van toetsen				
23	Het PTA legt voor elk vak een duidelijk verband met de eindtermen en is ten minste dekkend voor de eindtermen. ²			
24	Vorm, inhoud, moeilijkheidsgraad en normering van de toetsen en het aantal toetsen per vak passen bij de eindtermen van de schoolsoort en voldoen aan eisen van uitvoerbaarheid. ²			
25	Bij schoolexamentoetsen op afstand hanteert de school dezelfde basisregels als voor reguliere schoolexaminering.			
Monitoring, evaluatie en verbeteracties				
26	De directeur monitort door geregeld overleg met de examensecretaris of de processen rond examinering verlopen volgens de regels. Daaronder valt ook of de uitvoering van de schoolexamens volgens de planning verlopen en of afnamecondities en beoordelingen voor alle leerlingen gelijk zijn.			
27	De directeur ziet erop toe dat docenten jaarlijks samen met vakcollega's de vorm, inhoud, moeilijkheidsgraad en normering van de afgenomen schoolexamens evalueren.			

Zelfevaluatie-instrument examinering		Anwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
28	De directeur stelt de examencommissie in de gelegenheid om onafhankelijk en deskundig de kwaliteit van de schoolexaminering te bewaken en te bevorderen: procesmatig, inhoudelijk, passend bij de visie van de school en passend bij het afsluitende karakter van het schooexamen.			
29	De directeur ziet erop toe dat docenten jaarlijks samen met vakcollega's de behaalde resultaten evalueren. Daaronder valt een vergelijking van de resultaten van de schooexamens met die van het centraal examen en met behaalde resultaten bij de schooexamens van voorgaande jaren.			
30	De directeur ziet erop toe dat docenten bij de evaluatie van schooexamens leerlingen betrekken.			
31	De directeur ziet erop toe dat docenten naar aanleiding van de evaluatie afspraken maken over eventuele aanpassingen van het schooexamen/PTA binnen de kaders van het toetsbeleid en een plan van aanpak opstellen.			
32	De evaluaties op docent en/of vakgroepniveau en vanwege de examensecretaris leiden tot conclusies die worden gerapporteerd aan de directeur en zo nodig tot verbeteracties.			

Zelfevaluatie-instrument examinering		Anwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
33	De directeur ziet erop toe dat het onderwerp schoolexamens jaarlijks onderwerp van evaluatie is met de verantwoordelijk schoolleider.			
34	De directeur evalueert gedurende het schooljaar op geregelde momenten met de examensecretaris de processen met betrekking tot de schoolexamens en evalueert aan het eind van het schooljaar het volledige proces.			
35	De directeur bepaalt samen met de docenten of de uitkomsten van evaluaties aanleiding geven tot aanpassingen in het examenreglement en/of PTA.			
36	De directeur ziet erop toe dat alle (nieuwe of aangepaste) afspraken terug te vinden zijn in het examenreglement en/of PTA.			
Maatwerk				
37	De directeur ziet erop toe dat maatwerkregelingen voor leerlingen voldoen aan het wettelijk kader, eventuele regelingen in het kader van landelijke pilots en aan het schooleigen PTA.			
38	In het kader van maatwerk voor individuele leerlingen ziet de directeur erop toe dat het PTA van de toepasselijke schoolsoort aan de leerling wordt uitgereikt.			

Zelfevaluatie-instrument examinering		Anwezig?	Waar blijkt dit uit?	Welke verbeteracties zijn nodig?
39	De directeur ziet erop toe dat bij het wisselen van schoolsoort de kandidaat voldoet of alsnog kan voldoen aan de exameneisen behorend bij het PTA van de toepasselijke schoolsoort.			

Bijlage Verantwoordelijkheden en taken

Het College voor Toetsen en Examens heeft op de site www.examenblad.nl overzichten gemaakt van de toepasselijke regelgeving. Hieronder zijn de integrale teksten van de website van CvTE opgenomen over de verantwoordelijkheden en taken van het bevoegd gezag, de directeur en de secretaris van het eindexamen. We realiseren ons dat CvTE de website voortdurend actualiseert en dat het onderstaande overzicht op een zeker moment niet volledig actueel zal zijn. Raadpleeg daarom voor het meest actuele overzicht de website van CvTE. Zie voor verantwoordelijkheden en taken van:

het bevoegd gezag <https://www.examenblad.nl/onderwerp/bevoegd-gezag/2022>

de directeur <https://www.examenblad.nl/onderwerp/de-directeur-rector/2022>

de secretaris van het eindexamen

<https://www.examenblad.nl/onderwerp/examensecretaris/2018>

Het bevoegd gezag

Het bevoegd gezag (zie [Eindexamenbesluit artikel 1](#)), ook wel het bestuur genoemd, is het hoogste gezagsorgaan van de school. Alles wat het personeel van de school doet, valt onder de eindverantwoordelijkheid van het bevoegd gezag, dus ook de uitvoering van het examen. In de praktijk van alledag hebben kandidaten met de directeur te maken.

Het bevoegd gezag heeft in het Eindexamenbesluit de volgende taken gekregen.

- De toelating tot het eindexamen. Zie [Eindexamenbesluit artikel 2](#). De kandidaat moet in de regel door het bevoegd gezag worden toegelaten. Eenmaal toegelaten heeft de kandidaat het recht het eindexamen te voltooien.
- Is eindverantwoordelijk voor de afname van het eindexamen (zie [Eindexamenbesluit artikel 3 lid 1](#)).
- Stelt een commissie van beroep in (zie [Eindexamenbesluit artikel 5 lid 4](#)).
- Kan voor vakken en andere programmaonderdelen het eindexamenprogramma vaststellen (zie [Eindexamenbesluit artikel 7](#)).
- Bepaalt het aanbod van eindexamenvakken (zie [Eindexamenbesluit artikel 8](#)).
- Het vaststellen van het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting (PTA) (zie [Eindexamenbesluit artikel 31](#)).
- Bepaling van het tijdstip van aanvang en afsluiten van het schoolexamen (zie [Eindexamenbesluit artikel 32](#)) en het eventueel toestaan dat een leerling het schoolexamen later afsluit (artikel 32 lid 3 van het Eindexamenbesluit).
- Het aanwijzen van de [gecommitteerden](#) en ervoor zorgen dat hij de uit deze aanwijzing voortvloeiende verplichtingen nakomt (zie [Eindexamenbesluit artikel 36](#)).
- Draagt er zorg voor dat de leraar van zijn school die als gecommitteerde is aangewezen, de uit die aanwijzing voortvloeiende verplichtingen nakomt (zie [Eindexamenbesluit artikel 36, lid 2](#)).
- Kan een leerling toestaan om eindexamen te doen in het voorlaatste leerjaar of direct daaraan voorgaand leerjaar (zie [artikel 37a](#) van het Eindexamenbesluit VO).
- Bemiddelt in geschillen tussen examinator en gecommitteerde over de score voor het centraal examen ([artikel 42 lid 1](#) van het Eindexamenbesluit VO).
- Stelt kandidaten op de hoogte dat zij in aanmerking kunnen komen voor het afleggen van een rekentoets ER en de mogelijke gevolgen van deelname aan de rekentoets ER (zie [artikel 46a lid 2](#) van het Eindexamenbesluit VO).
- Kan vakken toevoegen aan het combinatiecijfer (zie [artikel 50 lid 2](#) van het Eindexamenbesluit VO).
- Stelt kandidaten in gelegenheid om van de tweede, derde of vierde kans gebruik te maken van de ER-toets of van de mogelijkheid om de rekentoets op hoger niveau af te leggen (zie [artikel 51a lid 4](#) van het Eindexamenbesluit VO).
- Kan afwijken van de wijze van afname van de examens bij leerlingen die ten hoogste zes jaar onderwijs in Nederland hebben gevolgd in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal (zie [Eindexamenbesluit artikel 55](#)); zie ook [bijzondere groepen kandidaten](#).

- Verstreckt examengegevens aan de minister (in de praktijk DUO) (zie [Eindexamenbesluit artikel 56](#)).
- Kan na overleg met de [inspectie](#) spreiding van het eindexamen over twee schooljaren toestaan (zie [Eindexamenbesluit artikel 59](#)).
- Kan deskundigen aanwijzen die mede het examen afnemen. Zie [WVO artikel 29 lid 2](#).

De directeur

In het geval van een centrale directie draagt de voorzitter hiervan de verantwoordelijkheden van de directeur (zie [WVO artikel 32a](#)). In het vavo vervult de examencommissie de taken van de directeur.

De directeur (zie [Eindexamenbesluit artikel 1](#)) is de hoogste leidinggevende binnen de school. Hij geeft leiding aan het gehele team en doet dit in opdracht van het bevoegd gezag. De directeur is binnen de school de eerstverantwoordelijke voor de uitvoering van de examens.

Hij heeft in het Eindexamenbesluit een aantal taken toegewezen gekregen:

- Als een kandidaat door het bevoegd gezag is toegelaten tot het examen heeft de directeur niet het recht de kandidaat de toegang tot het examen te weigeren, tenzij de directeur anders besluit om reden van een onregelmatigheid die door de kandidaat begaan is (zie [Eindexamenbesluit artikel 5](#)).
- De directeur neemt met de examinatoren het examen af (zie [Eindexamenbesluit artikel 3](#) en [WVO artikel 29 lid 2](#)).
- Hij wijst een secretaris van het eindexamen aan (zie [Eindexamenbesluit artikel 3](#)).
- Hij kan in geval een kandidaat zich aan enige onregelmatigheid schuldig maakt maatregelen nemen (zie [Eindexamenbesluit artikel 5](#) en het onderwerp [Onregelmatigheden](#)).
- Hij stuurt het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting voor 1 oktober toe aan de inspectie en verstreckt het aan de kandidaten (zie [Eindexamenbesluit artikel 31](#)).
- Hij deelt de kandidaten de schoolexamenresultaten mee vóór aanvang van het centraal examen (zie [Eindexamenbesluit artikel 33](#)).
- Hij meldt zo nodig kandidaten aan voor het derde tijdvak (Eindexamenbesluit [artikel 37 lid 5](#)).
- Hij geeft de kandidaten bij DUO op voor het centraal examen (zie [Eindexamenbesluit artikel 38](#) en [45](#)) en zorgt dat de schoolexamenresultaten op tijd in BRON worden geregistreerd ([artikel 38 lid 2](#)).
- Hij zorgt voor de geheimhouding van de opgaven van het centraal examen (zie [Eindexamenbesluit artikel 40 lid 2](#)).
- Hij zorgt voor het nodige toezicht bij het centraal examen (zie [Eindexamenbesluit artikel 40, lid 4](#)).
- Hij zorgt dat de examinerator en de gecommiteerde (2e corrector) de werken van het centraal examen en de bijbehorende papieren op tijd ontvangen (zie [Eindexamenbesluit artikel 41](#) en [artikel 41a](#)). En hij is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het correctiewerk van de examinerator.
- Aan de hand van regels van het CvTE voor de omzetting van score naar cijfer (zie [Eindexamenbesluit artikel 39 lid 1g](#)) stelt de directeur het cijfer vast (zie [Eindexamenbesluit artikel 42](#)).
- Als bij het centraal examen op een school een afwijking dreigt van de normale gang van zaken voorafgaand aan, tijdens of in de afwikkeling van een examenzitting, dient de directeur c.q. de school dit probleem in eerste instantie zelf op te lossen. Een dergelijk probleem en de voorgenomen of reeds uitgevoerde oplossing dienen te worden gemeld aan de Inspectie, om deze laatste haar toezichthoudende taak uit te kunnen laten voeren op het centraal examen en op het examen als geheel (zie [Eindexamenbesluit artikel 43](#)).
- Hij verleent toestemming voor het afleggen van de rekentoets ER ([artikel 46a lid 3](#)).
- Hij beoordeelt of de reden van verhindering van een kandidaat geldig is (zie [Eindexamenbesluit artikel 5](#) en [45](#)).
- Hij stelt samen met de secretaris de eindcijfers en de uitslag vast (zie [Eindexamenbesluit artikel 47](#) en [artikel 48](#)).
- Hij reikt door hem en door de secretaris ondergetekende diploma's en cijferlijsten uit (zie [Eindexamenbesluit artikel 52](#)).

- Hij reikt door hem en door de secretaris ondergetekende certificaten uit (zie [Eindexamenbesluit artikel 53](#)). Let op: dit geldt alleen voor een vavo-instelling en een school voor vmbo (indien een leerling is afgewezen en toch de school verlaat).
- Hij kan afwijkende wijzen van examineren toestaan (zie [Eindexamenbesluit artikel 55](#)).
- Hij zorgt ervoor dat het werk van het centraal examen en de rekentoets en alle bijbehorende papieren/documentatie gedurende ten minste zes maanden na vaststelling van de uitslag bewaard wordt ter inzage voor belanghebbenden ([artikel 57 lid 1](#)).
- In de praktijk zal de directeur ook veel van de taken uitvoeren die aan het bevoegd gezag zijn toegewezen en door het bevoegd gezag aan hem gedelegeerd.

De examensecretaris

De examensecretaris wordt op slechts drie plaatsen genoemd in het Eindexamenbesluit VO:

- De directeur van een school voor voortgezet onderwijs wijst een van de persoonsleden van de school aan tot de secretaris van het eindexamen (zie [artikel 3](#) van het Eindexamenbesluit VO).
- De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen in het geval van een eindexamen de uitslag vast met inachtneming van [artikel 49](#) of [artikel 50](#), en voor zover van toepassing [artikel 52c](#) (zie [artikel 48](#) van het Eindexamenbesluit VO).
- De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten (zie [artikel 52 lid 8](#) van het Eindexamenbesluit VO).

In de praktijk is de examensecretaris een belangrijke spil in de organisatie op school van schoolexamen en vooral centraal examen. Daarom is de examensecretaris ook voor het CvTE de primaire (digitale) contactpersoon. Via Examenblad.nl ontvangt hij informatie op maat. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de website en e-mail.

Bijlage B Bronnen

Deze handreiking is gebaseerd op de volgende bronnen:

- [Eindexamenbesluit VO](#)
- [WVO](#)

Bijlage C Ondersteunende instrumenten

[Zelfevaluatie-instrument kwaliteitsborging schoolexaminering](#)

[Checklist examenreglement](#)

[Checklist PTA](#)

[Checklist Afsluitend karakter schoolexamen](#)

[Handreiking positie secretaris van het eindexamen \(ter versterking van schoolexaminering\)](#)

[Handreiking ontwikkeling visie op toetsing en examinering vo](#)

[Handreiking collegiale consultatie examinering](#)

[Praktijkvoorbeelden](#)

[Toetsen op afstand](#)

Bijlage D Informatie die via CvTE bereikbaar is

Het College voor Toetsen en Examens heeft op haar website Examenblad www.examenblad.nl overzichten staan met thema's waar regelgeving wordt behandeld.

Zie voor vwo <https://www.examenblad.nl/onderwerpen/2018?sectorid=vga41h1h4i9qe>

Zie voor havo <https://www.examenblad.nl/onderwerpen/2018?sectorid=vga41h1h4i9qd>

Zie voor vmbo-gl <https://www.examenblad.nl/onderwerpen/2018?sectorid=vga3db3c9od8>

Zie voor vmbo-tl <https://www.examenblad.nl/onderwerpen/2018?sectorid=vga6k854m5p9>

Zie voor vmbo-kb <https://www.examenblad.nl/onderwerpen/2018?sectorid=vga3db3c9od6>

Zie voor vmbo-bb <https://www.examenblad.nl/onderwerpen/2018?sectorid=vga3db3c9od5>

Als voorbeeld van wat er achter een dergelijke link schuilgaat, hebben we hieronder de **onderwerpen vmbo-kb in 2018** opgenomen.

- [Aangescherpte exameneisen in het voortgezet onderwijs](#)
- [Aangewezen vakken](#)
- [Activiteitenplanning](#)
- [Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets vo](#)
- [Bijzondere groepen kandidaten](#)
- [Certificaat \(algemeen\)](#)
- [Combinatiecijfer \(profielen vmbo\)](#)
- [Conceptsyllabi](#)
- [Diploma](#)
- [Docentbetrokkenheid](#)
- [ER-toets](#)
- [Eindexamenbesluit](#)
- [Examencyclus](#)
- [Examenlijn](#)
- [Examenprogramma's](#)
- [Flexibele en digitale centrale examens bb en kb \(BB- en KB-flex\)](#)
- [Hulpmiddelen centrale examens](#)
- [Inrichtingsbesluit WVO](#)
- [Judicium cum laude](#)

- [Kandidaten met een beperking](#)
- [Maartaanvulling \(voorheen maartmededelingen\)](#)
- [Mijneindexamen.nl](#)
- [Normering centrale examens](#)
- [Onregelmatigheden en fouten bij afname \(algemeen\)](#)
- [Rekentoets vo](#)
- [Rooster en andere belangrijke data](#)
- [Septembermededelingen](#)
- [Staatsexamenbesluit](#)
- [Staatsexamens](#)
- [Syllabi](#)
- [Tijdvakken centrale examens](#)
- [Uitslagbepaling vmbo](#)
- [Vakvernieuwingen](#)
- [Werken met twee profielvak-cspe's](#)
- [Wet op het voortgezet onderwijs](#)
- [Wet- en regelgeving centrale examens en rekentoets vo](#)